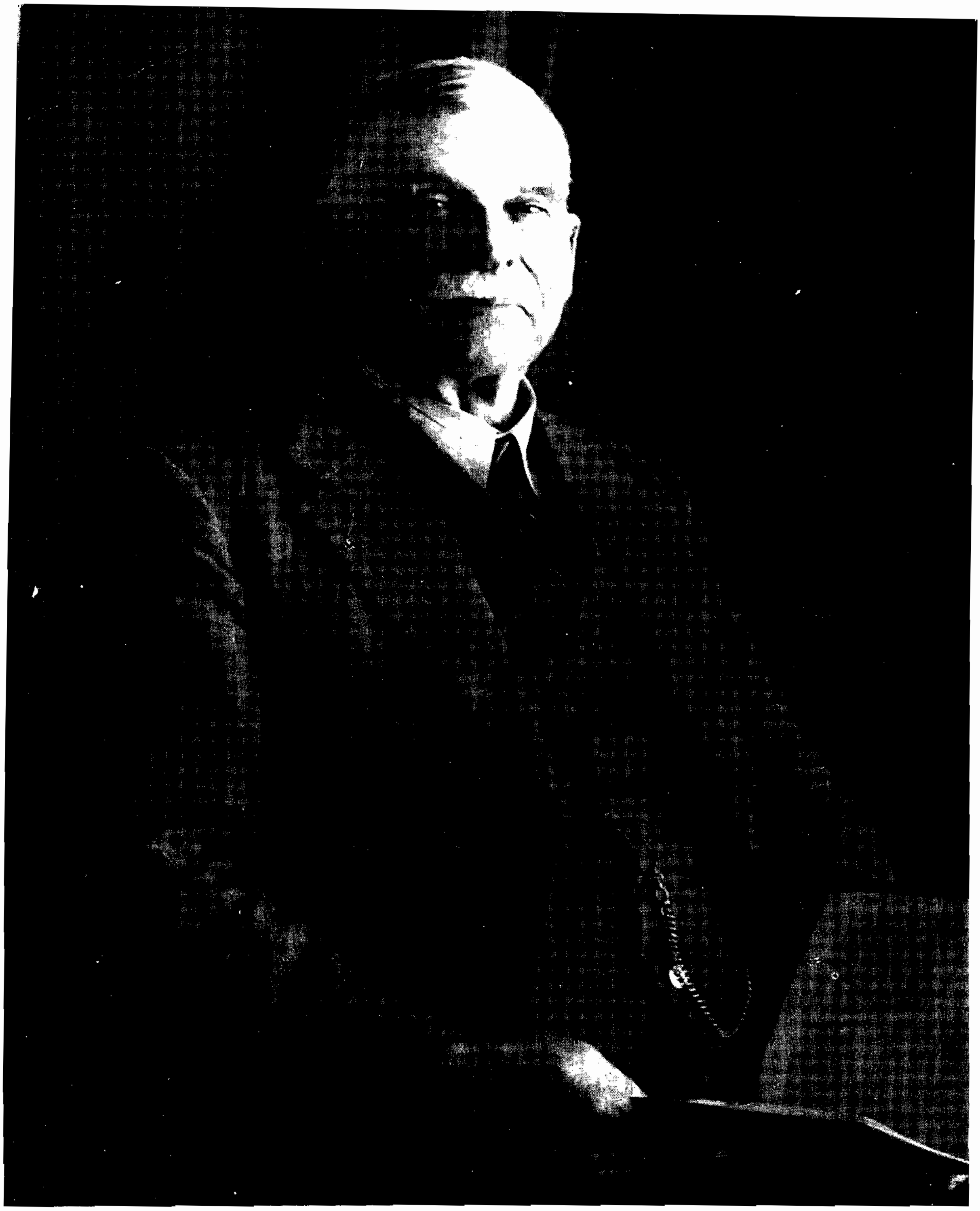

Dr. G. G. Cillié

VOORWOORD.

Prof. dr. G. G. Cillié het baie geskrywe maar nooit iets gebundel nie. Sy geskrifte lê in nuus-, kerk-, onderwys- en dagblaaie verspreid. Dit is daarom dat aan 'n diepgevoelde behoefte, nl. om sy opvoedkundige denke behoorlik te sistematiseer en saam te vat, eindelik voldoen is.

Die skrywer van hierdie dissertasie het soveel moontlik getrag om aan Cillié die eer te gee, wat hom toekom. Waar Cillié se opvoedkundige denke gekritiseer is, is dit ter opbouing gedoen.

Mag die oue sowel as die nuwe gesigspunte i.v.m. opvoeding en onderwys soos in hierdie verhandeling geopenbaar, strek tot lering en vorming van die volk van Suid-Afrika.

Die skrywer betuig hier ook sy innige dank aan prof. dr. J. G. Meiring vir nuttige informasie.

INHOUDSOPGAWE.

HOOFSTUK 1.

'N LEWENSBESKRYWING VAN PROFESSOR DR. GABRIEL GIDEON CILLIÈ

		bls.
1.	Inleiding	1.
2.	Kinderjare..	1.
3.	Opleidingsjare	2.
	(a) Skoolopleiding	2.
	(b) Victoria-Kollege	3.
	(c) Studie in die Buiteland..	4.
4.	Onderwyser en Professor	4.
	(a) Onderwyser	4.
	(b) Professor	6.
5.	Lid van Universitêre Liggame en Kommissies i.v.m. Onderwys	8.
6.	Cilliè en die Suid-Afrikaanse Onderwysersunie en die Orgaan „Die Unie"	9.
	(a) Cilliè en die Onderwysersunie	9.
	(b) Cilliè en die Orgaan, „Die Unie"	10.
7.	Sosiale Optrede	12.
	(a) Huislik	12.
	(b) Professioneel	13.
	(c) Kerklik..	14.
	(d) Reise	15.
8.	Samevatting en Gevolgtrekkings	16.

HOOFSTUK 2.

CILLIÈ SE OPVOEDINGSDOEL.

		bls.
1.	Inleiding	19
2.	Onderskeid tussen onderwys en opvoeding	19.
3.	Definisie van Opvoeding	20.
	(a) Volgens K. Rosenkranz	20.
	(b) Volgens J. Adams	21.
	(c) Volgens J.F. Herbart	21.
	(d) Volgens F.W. Förster	22.
	(e) Volgens H. Bavinck	22.
	(f) Volgens T.H. Briggs	22.
	(g) Volgens G. Kerschensteiner	22.
	(h) Volgens J. Dewey	22.
	(i) Volgens J. Chris. Coetzee	23.
	(j) Volgens Cillié	23.
4.	Die doel van Opvoeding	24.
	(a) Christelike Opvoedingsdoelstelling	24.
	(b) Nasionale Doelstelling	29.
	(c) Liggaamlike Gesondheid as Doelstelling ...	35.
	(d) Kennis as doelstelling	36.
	(e) Karaktervorming as doel	41.
	(f) Sosiale doeltreffendheid	53.
	(g) Beroepsleiding en Beroepsopleiding as Doel	55.
5.	Opvoeding van die „Hele Kind"	68.
6.	Samevatting en Gevolgtrekkings	69.

HOOFSTUK 3.

DIE ONDERWYSER EN SY OPLEIDING.

bls.

1. Inleiding .... 87.
2. Die Professie en Status van die Onderwyser .... 87.
   (a) Professie .... 87.
   (b) Status .... 88.
3. Karakteristiek en Opleiding van die Onderwyser ... 89.
   (a) Lewens- en Wêreldbeskouing .... 89.
   (b) Sy Persoonlikheid .... 90.
   (c) Die Eienskappe van die goeie Onderwyser ... 93.
   (d) Die Opleiding van die Onderwyser .... 97.
4. Verhoudinge van die Onderwyser .... 101.
   (a) Tot sy Leerlinge .... 101.
   (b) Tot die Mede-onderwysers .... 104.
   (c) In die Samelewing .... 105.
   (d) In Burgerlike Sake .... 107.
5. Die Skoolhoof en die Assistente .... 110.
   (a) Die skoolhoof en die private Lewe van Assistente .... 110.
   (b) Die Skoolhoof en Personeelvergaderings .... 112.
   (c) Bekwaamheid van Skoolhoof .... 112.
   (d) Verantwoordelikheid van Skoolhoof teenoor Assistente .... 113.
   (e) Lojaliteit teenoor Skoolhoof .... 113.
   (f) Solidariteit van Professie .... 113.
6. Onderwyserskursus in Kaapland .... 114.
7. Samevatting en Gevolgtrekkings .... 120.

HOOFSTUK 4.

BEHEER EN ORGANISASIE VAN DIE ONDERWYS.

bls.

1. Inleiding 129

2. Sentrale Beheer oor Laer Onderwys: Uniaal of Provinsiaal? .... 129.

3. Plaaslike Beheer .... 133.
   - (a) Ouers .... 133.
   - (b) Skoolrade en Skoolkommissies .... 134.

4. Beheer oor Opleiding van Onderwysers: Opleidingskollege of Universiteit? .... 138.

5. Beheer oor Naturelle- en Kleurlingonderwys .... 140.

6. Organisasie .... 141.
   - (a) Verpligte Skoolbesoek .... 141.
   - (b) Vry Onderwys .... 142.
   - (c) Sentralisasie .... 143.
   - (d) Losiesbeurse .... 145.
   - (e) Aansluiting van Primêre- by Sekondêre Onderwys .... 145.
   - (f) Skeiding van die Primêre- en Sekondêre Skool .... 147.
   - (g) Ko-edukasie .... 148.
   - (h) Klasindeling .... 152.
   - (i) Parallel-Klasse .... 153.
   - (j) Inspeksie .... 153.
   - (k) Eksamen .... 154.
   - (l) Mediese Inspeksie .... 155.

7. Hulpmiddels .... 156.
   - (a) Skoolmuseum .... 156.
   - (b) Plattelandse Biblioteke .... 156.

8. Leerkursus en Leerplan .... 157.
   - (a) Primêr .... 157.
   - (b) Sekondêr .... 163.

9. Onderwysers .... 165.
   - (a) Sentrale Buro .... 165.
   - (b) Opvoedkundige Biblioteek .... 165.
   - (c) Nouer Voeling met die Buiteland .... 166.
   - (d) Nouer Samewerking tussen Onderwysers .... 166.
   - (e) Uniale Federale Raad .... 166.
   - (f) Aanstelling van Oorsese Onderwysers .... 166.
   - (g) Aanstelling van Hoofonderwysers .... 166.
   - (h) Instelling van Spesiale Poste .... 167.

10. Samevatting en Gevolgtrekkings .... 167.

HOOFSTUK 5.

DIE LEERSTOF.

bls.

1. Inleiding .... 179.

2. Leerstof en Karakter .... 180.

3. Leerstof en Gemoed .... 184.

4. Essensiële of nie-essensiële Leervakke .... 185.

5. Leerplanvereistes .... 188.

6. Die Eise vir Leerstofkeuse .... 189.

   (a) Primêr .... 189.

   (b) Sekondêr .... 202.

7. Samevatting en Gevolgtrekkings .... 209.

HOOFSTUK 6.

DIE FUNKSIE VAN DIE SKOOL.

bls.
1. Inleiding .... 217.

2. Definisie en Ontstaan van die Skool .... 217.

3. Beperkings by die Funksies van die Skool ...... 219.

4. Die Funksie van die Kleuter- en Primêre Skool.. 226.

(a) Huislike Opvoeding i.p.v. Kleuterskool.. 226.
(b) Primêre Skoolonderrig Elementêre Wetenskappe en Kundighede .... 226.
(c) Voorbereiding vir verdere opleiding .... 227.
(d) Verwerwing van Kennis .... 228.
(e) Die Bybring van Gewenste Gewoontes ..... 229.
(f) Ontwikkeling van goeie Smaak, Skoonheidsgevoel, Gevoel van eie Waarde .. 229.
(g) Die voorhou van sekere Beroepe .... 230.

5. Die Funksie van die Sekondêre Skool .... 232.

(a) Voorbereiding vir Universiteit .... 232.
(b) Verwerwing van Kennis .... 234.
(c) Regte Waardebepaling .... 235.
(d) Karaktervorming .... 236.
(e) Godsdienssin 238
(f) Beroepsopleiding .... 239.
(g) Voorbereiding vir die Lewe .... 241.
(h) Liggaamlike Opvoeding .... 242.
(i) Samewerking tussen Skool en Huis .... 243.
(j) Beperking van persoonlike Vryheid ...... 243.
(k) Nuttige Vryetydsbesteding .... 244.

6. Die Skool as Sosiale Instelling .... 244.

7. Die Skool as Kultuurdraer .... 251.

8. Plattelandse Skole .... 255.

(a) Opvoeding wat pas by die Plattelandse Kind .... 255.
(b) Opheffing van Armblanke Kind............ 257.

9. Die Skool en Volksbeskouinge .... 259.

10. Kleurling en Naturelleskole .... 260.

11. Kritiek op die Skoolonderwys .... 261.

12. Samevatting en Gevolgtrekkings .... 266.

HOOFSTUK 7.

ONDERWYSTEGNIEK EN ONDERWYSMETODE.

bls.

1. Inleiding .... 273.

2. Voertaal .... 273.

   (a) Geskiedkundig 273

   (b) Tweetaligheid .... 280.

   (c) Dubbelmedium- en Enkelmediumskole ...... 284.

   (d) Formulering van Standpunt rè Voertaal .. 287.

   (e) Die Taalstryd weer aangeknoop .... 289.

3. Skooltug .... 296.

4. Eksamens .... 302.

5. Inspeksie .... 309.

6. Huiswerk .... 311.

7. Algemene Onderwysmetodes .... 314.

8. Samevatting en Gevolgtrekkings .... 322.

HOOFSTUK 8.

DIE SKOOLGEBOU.

bls.

1. Inleiding .... 336.

2. Die Struktuur en Ligging van die Skoolgebou ... 336.

3. Die Grootte van die Klaskamers .... 337.

4. Die Higiëne van die Klaskamer .... 338.

5. Die Meublement van die Klaskamer .... 342.

6. Die Biblioteek en Leeskamer .... 345.

7. Die Vergadersaal .... 345.

8. Die Laboratoria .... 346.

9. Samevatting en Gevolgtrekkings .... 347.

HOOFSTUK 9.

bls.

1. Inleiding .... 350.

2. Lewens- en Wêreldbeskouing .... 350.

3. Kinderstudie .... 356.
   (a) Die kind as hulpelose wese .... 356.
   (b) Vaderlike Mag .... 356.
   (c) Die Kind as Model .... 356.
   (d) Wetenskaplike Kinderstudie .... 357.
   (e) Stadia in die Lewe van die Kind .... 358.
   (f) Tipes van Kinders .... 360.
   (g) Die waarde van Kinderstudie .... 361.

4. Beskouinge oor die Kind .... 363.

5. Beskouinge oor die Ouer .... 365.

6. Beskouinge oor die Dogter .... 366.

7. Samevatting en Gevolgtrekkings .... 368.

BIBLIOGRAFIE .... 373.